

Změny ve volebním zákoně: větší šance pro menší strany a koalice

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky budou za půl roku. Novela volebního zákona, kterou na začátku dubna Sněmovna schválila, by měla zvýhodnit menší strany a koalice.

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky proběhnou ve dnech 8. a 9. října 2021. S pouhým šestiměsíčním předstihem se přitom mění část volebního zákona. Cílem je zvýhodnit menší politická uskupení oproti dosavadním pravidlům. Na schůzi Sněmovny 7. dubna zákonodárci schválili novelu volebního zákona, která mění způsob rozdělování mandátů a snižuje kvorum pro koalice. Změnu provedli na základě nálezu Ústavního soudu, který označil dosavadní metodu dělení hlasů a uzavírací klauzuli pro koalice za protiústavní.

Návrh, který podala skupina senátorů již před třemi lety, projednal Ústavní soud na začátku února roku 2021. Na poslední chvíli se tak počítá s tím, že změny se budou týkat již letošních voleb. Návrh ještě musí projednat Senát.

Nové rozdělování mandátů

Ústavní soud na začátku února zrušil část volebního zákona z důvodu nespravedlivého rozdělování mandátů mezi politické strany. Dosavadní princip spočíval ve dvou krocích. Celkový počet křesel, tedy 200, se rozdělil mezi kraje na základě počtu odevzdaných hlasů v daném kraji. Počet poslanců, které každá strana získá, se poté roz-

Volby do Poslanecké sněmovny proběhnou 8. a 9. října.

Foto: Lukáš Bíba

dělovaly na základě přepočtu hlasů a jejich dělením.

Nový způsob přepočítávání hlasů na mandáty spočívá v podílu získaných hlasů a počtu mandátů určených pro daný kraj. Druhé číslo přitom bude zvětšeno o dva. Podle této metody nejsou nejspěšnější strany zvýhodňované v takové míře, jako doposud. Dva na sobě nezávislé výpočty ČTK

a Pirátské strany ukazují, že kdyby se pomocí nového modelu přepočítávaly hlasy voličů již v posledních parlamentních volbách v roce 2017, získalo by vítězné hnutí ANO místo 78 mandátů pouze 69. S výjimkou ČSSD, kterým by počet poslanců zůstal, by si ostatní politické strany polepšily.

Senátoři zpochybňovali i koncept čtrnácti volebních krajů. Jeden z požadavků se týkal i zrušení obvodů a vznik jediného volebního obvodu, tedy České republiky. Návrh měnit počet nebo strukturu krajů však Ústavní soud zamítl.

Snížení minimálního podílu hlasů pro koalice

Ústavní soud také změnil uzavírací klauzuli pro koalice. Dvoučlenné koalice doposud musely pro získání mandátu překročit hranici 10 % odevzdaných hlasů, trojčlenné 15 % a čtyřčlenné minimálně pětinu. Za

zvýhodňující ji považují například v případě, kdy ve dvojkoalici jedna politická strana získá přes 5 % procent a druhá nikoliv. Nesplní tak podmínky ani strana první, přestože samostatně kandidujícím politickým stranám by stejný podíl hlasů pro získání mandátu stačil.

Uzavírací klauzule pro dvojkoalice bude nově 8 % a pro vícečlenné koalice 11 % hlasů. Změna tak má lehce zvýhodnit menší politické strany.

V předvolebním průzkumu vede koalice Pirátů a STAN

Břežnový průzkum agentury Kantar CZ pro Českou televizi ukázala, že by pro koalici Pirátů a hnutí STAN volilo 30 % respondentů. Pro hnutí ANO by to bylo o šest a půl procenta méně. Kdyby se politické strany na vedoucí pozici nespojily, měli by Piráti 20 % a STAN 12%.

Na třetím místě by skončila trojko-

Editorial

Kvůli technickým důvodům nemůžeme v našem časopisu dělat iluminaci. Okrasné první písmeno prvních řádků by textům určitě dodalo estetiky a lákalo by vaši pozornost mnohem lépe. Bohužel nemůžeme provádět iluminaci litery, ale můžeme vás provést literou. Tedy Magnesiou Literou, soutěží, která každoročně oceňuje nejlepší literární díla. Ruku v ruce s literaturou jde i vzdělání, kdy by snad jedno bez druhého nebylo. A bez těchto dvou činitelů by nebyla ani budoucnost, proto jsme sledovali webinář Vzdělání pro budoucnost, abyste měli lepší představu o tom, co nás čeká. Některé věci ale také mohou přijít celkem náhle, jako třeba odchod už druhého či třetího (kdo ví?) ministra zdravotnictví Jana Blatného. Více v komentáři. Také píšeme o volbách, které nás čekají v říjnu a o volebním zákonu. Romové oslavili svůj den již po třicáté. V Praze se také otevřelo nové očkovací centrum a už se také mohou hlásit i lidé na 65 let. Ať už je vám kolik chce, věříme, že další číslo Fleše vám udělá radost.

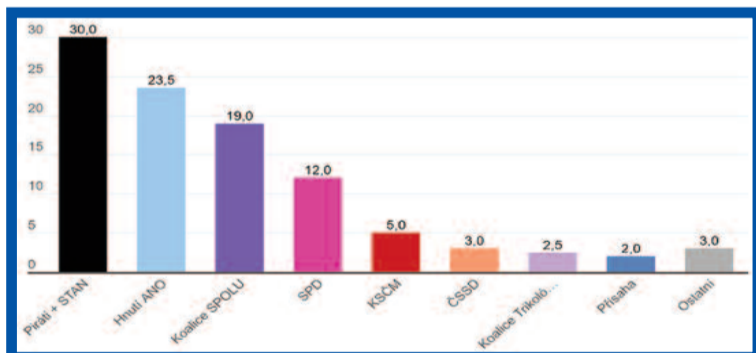
VAŠE REDAKCE

lice SPOLU se členy ODS, KDU-ČSL a TOP09. ČSSD by nesplnila uzavírací klauzuli, KSČM by pětiprocentní hranici těsně překročila.

Může dojít k předčasným volbám?

KSČM vypověděla 13. dubna dohodu o podpoře vlády a distancovala se od ní. Její předseda Vojtěch Filip uvedl, že pokud by opozice hlasovala pro vyslovení nedůvěry vládě, byli by Komunisté také pro. Někteří členové opozice preferují rozpuštění Sněmovny a vyhlášení předčasných voleb. Že by byly vyhlášené předčasné volby je podle politologů nepravděpodobné, přesto někteří politici tuto možnost připouští. Novelu volebního zákona, který schválila Poslanecká sněmovna, nyní bude projednávat Senát. Dokud zákon neschválí, k předčasným volbám s nejvyšší pravděpodobností nedojde.

MAGDALÉNA NETÍKOVÁ

Předvolební průzkum společnosti Kantar.

Graf: archiv

Stalo se v uplynulém týdnu

- Prezident Miloš Zeman na žádost premiéra Babiše odvolal ministra zdravotnictví Jana Blatného. Ve funkci ho nahradil ředitel Fakultní nemocnice Královské Vinohrady Petr Arenberger. Z vyjádření prezidenta vyplývá, že Blatný byl odvolán kvůli odmítavému postoji vůči vakcíně Sputnik.
- Premiér Andrej Babiš (ANO) v sobotu 17. 4. oznámil, že existuje důvodné podezření na zapojení důstojníků ruské tajné služby GRU do výbuchů muničních skladů ve Vrbětích. Ministr Jan Hamáček vyhostil všechny diplomaty, kteří byli identifikováni jako příslušníci ruských tajných služeb GRU a SVR. Jde o 18 osob. Na opuštění ČR mají 48 hodin.

- K očkování proti koronaviru se mohou nově registrovat občané nad 65 let. Jejich počet ministr zdravotnictví Petr Arenberger odhaduje asi na 670 000. Zájem o očkování očekává u přibližných 400 000 z nich.
- Očkování v Kongresovém centru odstartovalo. Na provozu očkovacího centra se podílí pražský magistrát a může se v něm naočkovat až 1000 pacientů denně. K tomu ale chybí vakcíny. Místo slíbených 500 dávek denně stát snížil počet na 300.
- Třídenní oslavy Mezinárodního dne Romů, který připadá na 8. dubna, se uskutečnily online. Padesát let od prvního mezinárodního setkání Romů si připomnělo například Muzeum

- romské kultury v Brně nebo organizace Ara Art, která online vysílala koncerty, diskuze a další program. Česká filharmonie ku příležitosti oslav uspořádala slavnostní koncert jazzové, klasické a romské hudby.
- ČSSD pořádalo online sjezd. Předsedou zůstane vicepremiér Jan Hamáček, post statutárního místopředsedy obhájil Roman Onderka. Sociální demokraté diskutovali o programu, se kterým vykoučí do říjnových voleb, a o připravovaném návrhu důchodové reformy. Řešili také návrhy na dostupné bydlení, příjmy do státního rozpočtu a podporu kultury. Podrobnosti uvádíme na straně dvě.
- Další změny v ČSSD proběhly

- v pátek 16. dubna. Rezignoval šéf Hamáčkovy domovské středočeské stranické buňky Robin Povšík. Své rozhodnutí zatím nekomentoval.
- Uvězněný ruský opoziční politik Alexej Navalnyj trpí dvěma páteřními kýly. Zjistili to lékaři po jeho opakovaném stěžování na přetrvávající bolest nohou a zad. Navalného manželka Julija, která přišla svého muže do vězení navštívit, byla jeho špatným stavem šokovaná. V držení hladovky na protest proti hrozným podmínkám ve věznicích Navalnyj nadále pokračuje.
- KSČM oznámila vypovězení dohody o podpoře menšinové vlády hnutí ANO a ČSSD. Pokud by opozice hlasovala pro vyslovení nedůvěry vládě, komunisté by podle jejich předsedy Vojtěcha Filipa hlasovali pro. Některé politické strany zvažují možnost rozpuštění Poslanecké sněmovny a vyhlášení předčasných voleb.
- Poslanecká sněmovna schválila 7. dubna novelu volebního zákona, která mění způsob rozdělování mandátů vítězným stranám a sníží minimální podíl získaných hlasů, který potřebují dostat koalice pro získání poslanců. Uzavírací klauzule pro dvojkoalice bude nově 8 %, pro vícečlenné koalice 11 %.

ANEŽKA ZEMENOVÁ
A MAGDALÉNA NETÍKOVÁ

Environmentální výuka je cesta k úspěchu. Děláme ji ale špatně.

Webinář s názvem Vzdělání pro budoucnost se konal v úterý 6. 4. Pořádali ho Společnost pro kreativitu ve vzdělání, Technologická agentura České republiky a Centrum pro otázky životního prostředí. Téma webináře se věnovalo čtvrtému z Cílů pro udržitelný rozvoj, tedy Kvalitnímu vzdělání.

Organizace spojených národů v roce 2012 definovala 17 cílů, které shrnují světové problémy a vymezují, jaké konkrétní změny by měly nastat. Webinář Vzdělání pro budoucnost se zaměřil na to, aby „všichni studenti získali znalosti a dovednosti potřebné k podpoře udržitelného rozvoje“.

Environmentální vzdělávání máme, ale nefunguje

Téma vzdělání pro budoucnost se v českém školním systému nenachází. Nicméně tu existuje environmentální výchova jako průřezové téma. Tento

rámcový vzdělávací program se věnuje zkoumání problémů spojených s životním prostředím. Jana Dlouhá, výzkumná pracovnice v oboru environmentálního vzdělávání, vysvětlila, že české školství sice podporuje poznávání hledisek, ale „Nehovoří se o tom, jakým způsobem svá hlediska utvářet, nebo k nim aktivně přispívat. Dokázat měnit prostředí, ve kterém člověk žije a zvyklosti, kterým vedou k neudržitelnému stavu“.

Co je špatně?

Existují čtyři faktory, které podle organizátorů přispívají k neúspěšnému vzdělávání pro budoucnost. Prvním z nich je způsob, kterým se o ekologii učí. Čistě vědecké vysvětlení ekologie postrádá zapojení žáků, kteří by měli být vedeni k aktivnímu hledání všem prospěšných východisek. Dalším faktorem je, že učitelé často ukazují žákům problémy, aniž by jim naznačili,

že pro ně existuje řešení. Ve školství se používá skoro výhradně kognitivní oblast vzdělávání, která je založená na znalostech a dovednostech. Zatímco k řešení mnoha problémů je zapotřebí i afektivní oblast, která dbá na emoce, postoje a hodnoty. Laura Henderson, výzkumná pracovnice v sekci environmentálního vzdělávání poukázala na to, že změna společnosti je založená na proměně jednotlivců. „O budoucnosti se ne bavíme, ale předpokládáme, že se sama objeví,“ říká Laura Henderson. Podotýká, že když už lidé o budoucnosti přemýšlí, tak se jim v hlavě vybaví několik stereotypních konceptů. Existence jiných možností je pro ně nepravděpodobná.

Město budoucnosti

Michaela Kuříková, členka Společnosti pro kreativitu ve vzdělání, představila svůj pilotní projekt, kde spojuje teorii představenou Laurou Hender-

son a Janou Dlouhou a aplikuje ho v praxi. Projekt s názvem Město budoucnosti hledá řešení na současné problémy života ve městě. Třída 7. B ze základní školy STROSS udělala výzkum veřejného mínění, jak by mělo takové město budoucnosti vypadat a následně vytvořila různé modely a plány podle těchto návrhů. Pod vedením malířky Markéty Kolářové se třída učila vizualizovat projekt různými technikami, jako jsou koláže, tiskání houbičkami nebo sochání z polystyrenu. Žáci se inspirovali i výstavou s názvem Galegion: Utopické město v Centru současného umění DOX. Spojením umění, diskuzí i výzkumu se studenti učili rozvíjet kreativní a kritické myšlení a pracovat na sebeuvědomění.

Umění do školy patří

Projekt „Jihlava vzdělává kulturou“, představený jeho iniciátorkou Zuza-

nou Demlovou, je dalším příkladem, jak by „Vzdělávání pro budoucnost“ mohlo pomáhat dětem v rozvoji. Má mimo jiné spojit kulturní aktivity se školami v rámci standardní výuky. Tím vytváří prostor pro kreativní učení. Na projekt „Jihlava vzdělává kulturou“ navazuje akce „Jihlava mi není fuk!“, která se zaměřuje na aktivní občanství. To je podporováno spojením umělců a žáků škol i známých jihlavských aktivních občanů. Zaměřuje se na témata, jako jsou ekologie, demokracie, národní menšiny atp. Podle Zuzany Demlové je umění základem pro rozvíjení kreativního a kritického myšlení. Umění je oproti tradičnímu školnímu vzdělání komplexní, zpočtybňuje navyklá schémata myšlení a hlavní roli v něm hrají postoje a hodnoty. Všechny představené projekty se proto jeho prostřednictvím snaží předat tyto hodnoty žákům škol.

ILIKE KUMSOVÁ

Jan Blatný končí ve funkci

Uběhlo již půl roku od okamžiku, kdy se hlavní tvář boje s pandemií, a tehdejší ministr zdravotnictví Roman Prymula zúčastnil setkání v restauraci na pražském Vyšehradě. Za tento krok, který byl v rozporu s účinnými opatřeními, byl ze své funkce odvolán. Na pozici ministra Prymulu nahradil, v té době neznámý, MUDr. Jan Blatný. Blatný vydržel ve funkci déle než jeho předchůdce, i tak byl po šesti měsících odvolán.

Doktor Blatný začal své působení ambiciózně, ale i nejistě. Představil protiepidemický systém, známý spíše jako PES, jehož cílem byl efektivní boj s pandemií a předvídatelná opatření. PES se nejdříve jevil jako posun ve vládním plánování. Nejistá ovšem byla ministrova odpověď na otázku, zda podepsal petici Milionu chviliek pro demokracii namířenou proti vládě Andreje Babiše. Blatný se tehdy rozhodl svůj podpis popřít a velice brzy se tak dopustil první lži.

Andrej Babiš svému ministrovi ale věřil. Alespoň tedy v době, kdy se situace v Česku zlepšovala. S nástupem britské mutace a pomalým tempem

očkovaní ale vláda sklízela kritiku a politický nováček Blatný se stal jedním z terčů. Nutno říci, že za jeho výroky o vysokém počtu úmrtí v České republice způsobeném autonehodami si ani nic jiného nezasloužil. Andrej Babiš pak udělal z Blatného hlavního viníka, když tvrdil, že ministr zdravotnictví nezvládl jednání o nouzovém stavu.

Zdá se však, že hlavním důvodem, který připravil doktora Blatného o funkci, je paradoxně jeho nedůvěra v neschválenou vakcínu Sputnik V. Musel v posledních týdnech čelit silné kritice prezidenta Miloše Zemana, jelikož žádal pro Sputnik V schválení Evropskou lékovou agenturou stejně jako pro ostatní vakcíny. Zeman obvinil Blatného ze spoluviny na vysokém počtu obětí v České republice a žádal jeho odvolání. Vzhledem k nadcházejícím volbám, kde prezident bude mít významný vliv na sestavování vlády, se Andreji Babišovi zdálo rozumné Zemanovi vyhovět. Jan Blatný se tak stal obětí nikoli svých špatných rozhodnutí, ale politických her dvou nejmočnějších mužů české politiky.

VOJTĚCH DONÁT

Bývalý ministr Jan Blatný.

Foto: archiv

FEJETON

Uběhly první dva měsíce roku 2021 a stále nechodíme do škol, vlastně nechodíme skoro nikam. Všechno je zavřené nebo jsou věci, které bychom si chtěli koupit, přeplpené páskou. Logicky nemůžeme (nebo bychom neměli) ani jezdit do zahraničí, tudíž chodíme jenom tady u nás. Zdravotní vycházky jsou našťáště povoleny. Jsem si téměř jistý, že moje první post-lockdownová zdravotní vycházka bude do hospody. Na točené pivo. Do OPRAVDOVÉHO ráje. Jelikož jsou ale hospody, stejně jako školy a téměř všechno ostatní, zavřené, musím si opět vystačit s rájem naším. Konkrétně s tím, ve kterém bydlím. Ne, nejsem křesťan a neumřel jsem. Jmenuje se tak ale sídliště, ve kterém stojí náš činžák. Kdyby někteří obyvatelé našeho města věděli, kde přesně se tento náš činžák nachází, mohli by namítnout, že spíše bydlím v očističi než v Ráji, že dané sídliště začíná o ulici výše. Lépe však zní, když řeknete že bydlíte v Ráji než že bydlíte u kolejí. (I když to je přece jenom přesnější.) Znaven studií rozhodl jsem se, že kostera potřebuje protáhnout a že je čas na moji povolenou zdravotní procházku. Dnes jdu výjimečně sám. Obléknu, chopím se fotoaparátu a vyrážím. Jdu na Háje. Nikoliv do háje, ačkoliv jsem již byl párkrát poslán. Svoji iniciativou nabírám pozvání do těchto končin předem a není již nutné mě tam více posílat. Samozřejmě nejsem na Hájích jediný. Hustá konzistence sněhu z minulého týdne už neplatí, lidem není zima a vyrážejí. Jedinou nevýhodou je rozbrědlý snůh. Moje cesta zatáčí kolem skateparku, směrem na místo, kterému se říká Vyhlička. V půli cesty si ale vzpomenu na cestu, kterou jsem podnikl zhruba před měsícem a vydám se po ní. Na svahu pod nově postavenými domy je křoví, proderu se jím

a budu mít krásný výhled na město. K mému překvapení již práce buldozerů, strážníků, či jiných strojů, které odklízí a sekají dřeviny, pokročila. Z husté neprostupné džungle byla holá planina. To samo o sobě by nebylo nikterak zářející, krajina kolem nás se mění neustále a lesy jsou mezi prvními cíli. Avšak je to podivnost, která na první pohled zářejí. Neidentifikovatelný předmět. Pak mi hned došlo, že to asi bude hromada bordelu. Přišel jsem tedy blíže. Růžový Barbie Stan. Ze všech věcí, které bych na oné planině čer-

V Ráji

kal, je tahleta na spodních rádcích seznamu. Vyfotil jsem si tu scénu, přišla mi groteskní a zároveň smutná. Pokračoval jsem napravo, směrem ke konci planiny. V tu chvíli mě napadlo, co když je v tom stanu mrtvola? Nebo co když tam byla? V mžiku jsem takové myšlenky odhodil. Jako guma praku se mi ale ony myšlenky hned vrátily, mojí cestou dál ke konci mýtiny jsem viděl školní batoh, dětskou bundu, zničený miniaturní stolní fotbal a několikero bot. Hlavou mi začaly proudit představy pedofilů či vrahů, kteří zde trápili děti, a nebo je trápili jinde a poté do hustých houštin zahodili jejich věci. Pokusil jsem se myšlenky znovu odehnat, avšak do jejich proudu mě vrátila další skutečnost. Na oné planině bylo, na můj vkus pustých míst, nezvykle mnoho hraček a hlavně plyšáků. Oblecení může nějakým záhadným způsobem vypadnout, u plyšáků se mi tomu nechce moc věřit. Moje mysl byla omý-

vána všemi možnými katastrofickými scénáři. Na konci mýtiny, v ještě nevykáceném houští, jsem nalezl plachtu, pár lahvi a plechovku od alkoholu, a to mě zase trochu uklidnilo. Tady byli bezdomovci. Snad tady ale s nimi nebyly děti nebo je snad pak nesnědli? Je až pozoruhodné, co vše za bláznivé věci mozek vymyslí. Rovněž tu byly tašky s haraburdím a ty už zde spíš ukazovaly na skládku. Lidé jsou pro přírodu hrozbou největší. Vydal jsem se zpátky, zpátky ke stanu. Předtím vypadal prázdně, avšak sebral jsem odvahu a zároveň klacik a odhrnul plachtu... Kelímek od kafe, ručník, další oblečení a plavky. Plavky? Tady, kde je kopec, vedle město, pod ním koleje a žádná šance na vodní plochu? Ani maminka mi večer existenci vodní plochy v okolí nepotvrдила. Uklidňoval jsem se, že v nové zástavbě domů jsem oheň viděl něco, co by mohlo připomínat bazén, ale jistý jsem si nebyl. Kráčel jsem dál, našel jsem další hračky a plyšáky, dohromady jich bylo cca 7, což je zkrátka nezvyklý počet. Nejdražší věcí asi bylo rozbité rádio, dále kabely, brašna, další bunda, rukavice a kupodivu další asi dvojice plavky. To už mě činilo klidnějším, třeba tady opravdu nějaká vodní plocha někde byla a lidé se sem chodili koupat a vše bylo krásné... Spíš o tom ale pochybuji. Už jsem se ale musel vydat na cestu domů, začínala mi poslední přednáška. Doufaje, že nekopnu do kostí či lebky jsem se prodíral bahnem, které zůstalo po roztátém sněhu. Taktéž jsem doufal, že se tady ten náš Ráj nestal pro některé rájem posledním, že na oné planině není hřbitov, že se tam nestalo nic strašného a že kdyby ano, že jsem tam nikde nezanechal otisky. Po chodníku jsem kráčel do Ráje, do Edenu, domů.

Magnesia Litera oznámila nominace jubilejního 20. ročníku

Začátkem dubna představila prestižní literární soutěž Magnesia Litera nominace na rok 2021. Jedná se o celkem 27 titulů v 8 kategoriích, přičemž každá kategorie má nominace tři. Výjimkou je cena Litera za prózu, ve které je nominací až šest. Vybraných 17 titulů bude také soutěžit o hlavní cenu Kniha roku. Samostatnými kategoriemi jsou Magnesia blog roku a Cena čtenářů, ve kterých o vítězích rozhodují právě čtenáři, a to prostřednictvím hlasování na stránkách Magnesia Litera do 1. června.

Podle původního plánu mělo být vyhlášení vítěze jubilejního 20. ročníku knižních cen v dubnu, kvůli pandemické situaci se ale termín přesunul na 8. června. Vyhlášení nominací letošního ročníku se uskutečnilo přes živý přenos na YouTube kanálu České tiskové kanceláře. Ten moderovali předseda spolku Litera Pavel Mandys a moderátorka Daniela Písařovicová z prostorů Knihovny Václava Havla. Představení titulů doplnili o svůj komentář i členové poroty – Jana Čeňková (kategorie Litera za knihu pro děti a mládež), Lenka Lindaurová (Litera za naučnou literaturu) a Petr A. Bílek (Litera za prózu).

I když loňský rekord 488 přihlášených titulů zůstává nepokořen, i letošní nominace nabízejí skutečně pestrý výběr. V kategorii prózy se pomocí Popelnického románu dostáváme do hlavy legendárního písničkáře Vladimíra Mertu a stejně tak román Tři kapitoly Daniela Hradeckého nese autobiografické prvky. V téhle kategorii najdeme i dvě sbírky textů – Mezipřistání a Sebrat klacek. Zatímco v prvním titulu nás autor Matěj Hořava sbírkou povídek provede gruzínským

Nominované tituly.

Foto: archiv

hlavním městem Tbilisi, Petr Borkovec se ve svých textech drží zásady: „snění... jsem vyměnil za okounění. Nepřemýšlím, nesním – civím.“ Dalším románem je Až se ti zatočí hlava autora Ondřeje Štindla, ve kterém se, podle poroty: „děj odvíjí od střetů celé řady světů: pražského a maloměstského, intelektuálního a primitivního, dospělého a dětského, mužského a ženského, společenského a přírodního“.

Jedinou autorkou v kategorii próza je Lucie Faulerová, její román Smrtholka se zabývá tématy sebevraždy a cesty za smyslem života a smrti.

Autismus, stará láska a život v KLDŘ – to je trojice témat, která rozebírají tituly v kategorii publicistiky. Silný příběh o své dceři Dorotce, trpící autismem, vypráví manželé Třešňákoví v knize Zvuky probouzení. Autorka publikace O Pavlovi, novinářka a spi-

sovatelka Daňa Horáková, ve svém příběhu zase vzpomíná na turbulentní vztah s filmovým režisérem Pavlem Juráčkem. Ne jeden, ale rovnou sedm příběhů ve formě rozhovorů odkrývá kniha Svědectví o životě v KLDŘ koreanistky Niny Špitálníkové.

Magnesia Litera je soutěž, která má propagovat kvalitní literaturu a dobré knihy. Loňským hlavním vítězem se stala kniha historika Petra Čorneje o Janu Žižkově.

Palmknihy Litera za prózu*

Petr Borkovec: Sebrat klacek (fra)
Lucie Faulerová: Smrtholka (Torst)
Matěj Hořava: Mezipřistání (Host)
Daniel Hradecký: Tři kapitoly (Listen)
Vladimír Merta: Popelnický román (Galén)
Ondřej Štindl: Až se ti zatočí hlava (Argo)

Moleskine Litera za poezii*

Kateřina Bolechová: Sádřová hlava jiné Marie (Nakladatelství Petr Štengl)
Pavel Novotný: Zápisky z garsonky (Trigon)
Yveta Shanfeldová: Skromná místa nespání (dybbuk)

Litera za knihu pro děti a mládež*

Tereza Horváthová: Sydney aneb My dva z B (Baobab)
Radek Malý: Rozára a Černý Petr čili O větrných mlýnech (Běžiliška)
Bogdan Trojak: Safíroví ledňáčci a Glutaman (Baobab)

Litera za naučnou literaturu*

Jaroslav Petr: Desatero smyslu. Jak lidé a zvířata vnímají okolní svět (Argo/Dokořán)
Marie Rakušanová a kol.: Bohumil

Kubišta a Evropa (Karolinum)
Martin Hilský: Shakespearova Anglie.
Portrét doby (Academia)

Litera za nakladatelský čin

Václav Černý, Jiří Pelán: Italská renesanční literatura I-II (Karolinum)
Edice Česká poezie a Česká próza (fra)
Petr Vaňous (ed.): SPECTRUM (Bigboss)

Litera za překladovou knihu

Joanna Batorová: Chmurdálie (Přel. Michala Benešová, Paseka)
Francisco Delicado: Portrét pěkné Andalusanky (Přel. Jiří Holub, Rubato)
Lo Ch'ing: Krabička zápalek (Přel. Dušan Andrš, Mi:Lù Publishing)

Litera za publicistiku*

Daňa Horáková: O Pavlovi (Torst)
Nina Špitálníková: Svědectví o životě v KLDŘ (NLN)
Petr a Petra Třešňákoví: Zvuky probouzení (Druhé město)

Litera za debut roku

Lenka Elbe: Uranova (Argo)
Alžběta Luňáčková: Pravý úhel (Host)
Silvie Šeborová: Jak namalovat vejce? (Moravská galerie v Brně)

Magnesia Blog roku

Do Thu Trang: Asijatka.cz
Jaroslav Flegr: Milý Micíku (facebooková stránka)
Městská policie Přerov (facebooková stránka)

*tituly z těchto kategorií jsou nominovány také na cenu Kniha roku

TEREZA SPÁČILOVÁ

LIKERAS PEHA: 30. ročník oslav Mezinárodního dne Romů

Ida Kellarová.

Foto: archiv

Hele, ta dyllina mi čórla love a ted mám kulový na chálky. I přes to, že většina slov v této větě nevychází z češtiny, je malá pravděpodobnost, že by jí nějaký Čech nerozuměl. Již nejméně od 30. let 20. století se romismy postupně přenášejí do mluvené češtiny.

Romskou kulturou jsme obklopeni už okolo 600 let, od počátku přítomnosti Romů na našem jazykovém území. I přes dlouholeté soužití a postupné proplétání hodnot a tradic se však nejpočetnější etnická menšina v Česku stále setkává s diskriminací a předsudky. Každoroční oslavy mezinárodního dne Romů chtějí na tyto problémy upozornit a zároveň dávají celému

národu šanci oslavit společně tento kulturně významný den.

Držíme spolu

Tradice Mezinárodního dne Romů sahá k 8. dubnu 1971, kdy vznikla Mezinárodní romská unie. V Česku první oficiální oslavy proběhly až v roce 2001, díky pražské asociaci školáků a studentů. Letošní 30. ročník připadl na čtvrtek, slavnosti však probíhaly tři dny od středy do pátku. Přestože všechny akce byly kvůli pandemické situaci přesunuty do online formy, neubralo to oslavám na velikosti. Od autorského čtení, třeba až po koncert Idy Kellarové s Českou filharmonií, program měl za úkol nejen rozptýlit

a potěšit, ale také se pokusit předat trochu pozitivní energie a informací. Diváci měli možnost poslechnout si diskuze o romské kultuře, zároveň však i o koronavirových problémech, kterým obyvatelstvo momentálně čelí.

„Pro letošní ročník oslav jsme zvolili téma Držíme spolu – LIKERAS PEHA. Máme za sebou více než rok trvající stav pandemie, tedy neustálé nejistoty, existenčních potíží a v mnoha případech i nesmírně bolestných osobních ztrát. Týká se to celé naší společnosti – bez ohledu na původ, národnost či barvu kůže,“ uvedl David Tišer, ředitel neziskové společnosti ARA ART, která třídní oslavy pořádala.

Propast vytvořená historií

Ředitelka Muzea romské kultury, Jana Horváthová, v rozhovoru pro Českou televizi připomněla problémy, se kterými se potkávají romské děti v důsledku pandemie a špatné sociální situace. „Je to problém, jehož důsledky teprve uvidíme, zejména sociálně vyloučené děti tím trpí, jejich připojení k internetu a na školní výuku je špatné.“

Další kámen úrazu, který vytvořil propast mezi našimi kulturami, je podle Horváthové vytesán v socialistické historii. Komunistický režim se snažil zamezit jakémukoli osamostatnění romské kultury a systematickými kroky se snažil rozdíly anihilovat. Praxe nucených sterilizací, která byla programově cílena mimo jiné na romské ženy, byla schválena ve stejném roce, jako proběhl 1. ročník Mezinárodního dne oslav Romů, totiž 1971. Sterilizace ovšem pokračovaly nejen během devadesátých let, ale podle posledního známého případu až do roku 2007.

Na druhou stranu se podle Horváthové podmínky hromadně zlepšují, vůli pro změnu lze ovšem u romského obyvatelstva spatřit spíš u skupin, které si neprošli komunistickým režimem. „Dnes jsme svědky emancipace Romů ve svobodné společnosti, bojují

s různými nedostatky i diskriminací, ale žijí ve svobodné zemi, podmínky tady jsou,“ dodává nadějně.

Kamav tut – Miluji tě

Nejčekávanější událostí letošních oslav byl koncert Idy Kellarové s Českou filharmonií pod názvem Kamav tut (Miluji tě). Hudební večer šlo sledovat online na stránkách filharmonie, zároveň ho však vysílala i ČT Art. Zpěvačku Kellarovou doprovázel její dětský pěvecký sbor Čhavorenge, který podporuje romské děti a mladé lidi nejen v jejich cestě za hudbou. Mezi vystoupeními měl světovou premiéru i filmový klip k jejich prvnímu CD, ve kterém si děti z Čhavorenge zahrály. Česká filharmonie oslovila okolo 120 dárců, kteří přispěli, aby se videoklip mohl dokončit.

Večer navazoval na předminulý ročník Mezinárodního dne Romů, při kterém se v Rudolfinu odehrál koncert za účasti 300 účinkujících a 2000 posluchačů. „Myslím si, že teď lásku potřebujeme úplně všichni,“ uvedla vystoupení Kellarová. Koncert kvůli momentální situaci proběhl bez diváků, jeho poselství se však díky pozitivnímu ohlasu dostalo daleko za stěny sálu pražské La Fabriky.

ANNA MÜLLEROVÁ

FLEŠ

Do čísla přispěli:

Vojtěch Donát, Michael Džindžichašvili (Džindži), Anna Jindráková, Ilike Kumsová, Anna Müllerová, Magdaléna Netíková, Tereza Spáčilová, Richard Steindl, Anežka Zemenová, Laskavě lálal Mgr. Jaroslav Slanec

KOMENTÁŘ

Vítězem volebního sjezdu ČSSD, který proběhl 9. a 10. dubna, se stal staronový předseda strany Jan Hamáček. I přes pochybnosti a vnitrostranickou kritiku se mu podařilo obhájit post proti Tomáši Petříčkovi a Kateřině Valachové. Také na místopředsednická místa se dostali výhradně Hamáčkoví podporovatelé. ČSSD tím dala jasně najevo, že hodlá pokračovat ve stejném stylu politiky jako doposud. Toto rozhodnutí ji ale může stát křeslo ve Sněmovně.

Sjezd probíhal, jak je pro tuto dobu typické, v online podobě. Kandidáti na předsedu se proto nemohli spolehnout na zákulisní rozhovory a museli přesvědčit delegáty převážně svými projevy. Od začátku sjezdu se na Hamáčkovu hlavu snášela kritika. Oponenti mu vyčítali ustupování Andreji Babišovi nebo nezájem o názory členské základny. ČSSD pod jeho vedením navíc prohrála evropské, senátní i komunální volby a její preference se pohybují na hraně 5 %. I přes to Hamáček poměrně překvapivě zvítězil už v prvním kole volby, získal 140 hlasů z 270.

Proč delegáti znovu zvolili Hamáčka, i když se straně pod jeho vedením nedaří? Petříček a Valachová nepůsobili natolik jasně a silně, aby přesvědčili zbytek strany, že má smysl měnit vedení půl roku před volbami. Jejich projevům chyběla vize a dostatečně v nich nevysvětlili, co by chtěli dělat jinak. Jediným výrazným roz-

Quo vadis, ČSSD?

dílem mezi Hamáčkem a jeho vyzyvateli tak zůstal postoj ke spoluprádnímu s hnutím ANO a k možné volební koalici se Stranou zelených. Hamáček navíc v ČSSD působí mnohem déle než jeho oponenti, a tak se mohl více spolehnout na své kontakty.

Epilog sjezdu se odehrál v pondělí 12. dubna, kdy Hamáček odvolal Petříčka z pozice ministra zahraničních věcí. Na jeho místo chtěl dosadit současného ministra kultury Lubomíra Zaorálka, ale ten výměnu razantně odmítl. Novým ministrem zahraničí se

nakonec pravděpodobně stane Jakub Kulháněk, kterého opozice kritizuje za jeho pročínské postoje. Tato etuda opět ukázala, jak je ČSSD vnitřně nejednotná a jak ji i nadále oslabují rozpory mezi konzervativním a progresivistickým křídlem.

Výsledky předsednických voleb naznačují, že ČSSD jakékoliv pokusy o reformu odmítá a stále se snaží cílit na typické „tvrdé jádro“ levicových voličů. Většina z nich už však utekla ke komunistům nebo k hnutí ANO a ČSSD jim nemá co nabídnout. Pro mladé levicové voliče je sociální demokracie pod vedením Hamáčka zase málo progresivní, ti budou volit spíše Piráty a podobná uskupení. Může se tedy snadno stát, že nejstarší česká politická strana se v nadcházejících volbách do Sněmovny nedostane. O její budoucnosti, a tím pádem i Hamáčkově, se rozhodne na podzim. Je však jasné, že nadcházející roky nebudou o mnoho růžovější, ani když ČSSD do Sněmovny projde. Sociální demokracie totiž rozhodně nevzkvétá a pokud do svého čela nenajde silnější osobnost, může z politické scény postupně zmizet.

ANNA JINDRÁKOVÁ

Deník na pokračování: Dračí dny s covidem

Seriál psaný Karlem Boháčkem, referentem magistrátu města Plzně, o pobytu v nemocnici na covid jednotce, v nemocnici Stod, který budeme uveřejňovat ve Fleši na pokračování.

30. ledna

„Na Hornom konci, na dolnom konci, nabrúsil som si kosú. Heeej, a ta kosa dobre kosí!“ zazpíval si v pátek večer čmelík a opět se pustil do své oblíbené činnosti. Přitápět si ve mně.

Mám také teplo rád a tak jsem mu to dopřál. Popravdě musím přiznat, že jsem se ještě nevzpamatoval z předchozího večera, takže mi stejně nic jiného nezbylo. Taky ale nebyl ve své kůži a nerozjel to naplno.

I tak jsem tupě ležel dlouho do noci, a přemítal nad tím, kolik takových nocí ještě vydržím. Druhá hodina v noci je pro čmelíka signifikantní... vypne topení, zkrátí mě potem a dělá, že tu se mnou není.

Ráno v šest do sebe hážu největší koktejl za den, pak se to vždy časově rozmělní. Dvoje ATB, kortikosteroidy, imunostimulanty, antipyretika, antitusika, megadéčko, megacéčko. Velká osma tomu začínám říkat.

Uvidíme, co na to přes den a večer můj věrný čmelík.

1. února

Omlouvám se, dlouho jsem se neozval. Navíc ze sobeckých důvodů. To je tak...

Onehdy večer jsem zatoužil po čerstvém vzduchu - horském se spoustou kyslíku. Šumava třeba. Požádal jsem Tinku o přípravu na cestu. Poptěla to a vytočila rychlou.

Ještě musím dodat, že ten večer jsme vypnuli v bytě topení. Byt jsem hravě vytopil sálavě sám.

Rychlá přijela rychle. Při pohledu na mé železné svaly, ocelové nervy, prdel z azbestu... to celé obalené tukem hrošíka nigerijského, se mračili hrůzostrašně. Mile se šklebící jsem jim dal čestné dračí slovo, že do vozu dojdou sám, když se budou usmívat také. Deal.

Pak se pustili do práce. Zkrátím popis všech procedur na výsledný souhlas, že trocha čerstvého vzduchu by se mi hodila. Ovšem o Srní na Šumavě nechtěli ani slyšet, prý nemají řetězy. Tak holt nemocnice Stod. Byl jsem tak vyčerpaný, že jsem neprotestoval. Dlouhé týdny vysokých horeček semlely i draka, na létání to není.

Kapačky, prášky, horečky, pocení, kyslíková maska, záchvaty kašle ... poslední dny mi covidový zápal plic splynul do jednoho okamžiku s ná-

zvem mouchy snězte si mě, ale... nadechnu se. A ještě jednou. A ještě jednou.

Víc zase napíšu, až se mi nebudou vyčerpáním klepat pařáty.

Btw, nemáte někdo doma princeznu navíc? Mám hlad - takový nějaký prastaře temně dávný...

2. února

Byl bych špatným hostem kyslíkového horského střediska (nemocnice Stod), kdybych neohodnotil úroveň služeb a personálu. Tak rozhodně začnu sestřičkami a dalším personálem zabezpečujícím každodenní chod covidária. Dělí se do dvou skupin. V té první jsou všichni velmi milí a tím se liší od druhé skupiny, kde jsou všichni také velmi milí. Ženy tu mají krásné oči. Víc není poznat. Mnohé mají dlouhé řasy a používají kvalitní řasenku. Když jim oči pochválím, usmívají se a zamrknou. Ukázat ze sebe víc nechtějí, prý až budu negativní. Nevzdávám to, co kdyby... Některé mluví s cizokrajným nádechem a to je sexy.

Lékaři a lékařky jsou ve dvou stej-

ných skupinách viz. část sestřičky a pomocný personál. Vysvětlí na rovinu, s citem, individuální kontakt a přístup k hostům. Mají můj plný respekt. Někteří také mluví s východním přízvukem. To takový jeden mladý, vysoký, s hlubokým hlasem a sebevědomým hlaholením. Holky, líbil by se vám!

Služby jsou komfortní. Chceš přes den masku s kyslíkem? Fajn. Chceš na noc jen dvě trubičky do nosu? Dáme. Je libo do masky s kyslíkem nějakou zdravou inhalaci? Vyberte si z naší nabídky. Co říkáte? Opium? Je nám převelice líto, kamion má už rok zpoždění.

Citlivé pročišťování kanyl. Pravidelný přísun „drog“. Nastavitelná postel. Fajn polštář i příkrývka. Bažant po ruce, hihi. Zbytek dojdou, i když je to jak výstup na K2.

Snad časem zvládnou využít i relaxační sprchový box.

Strava? Je jí víc, než potřebuju. Vcelku vyvážená a jedlá. Body strhávám za čaj...ten tu fakt neumějí. Částým doprovodným jevem covidu je ta-

ké zánět spojivek. Mohu potvrdit. Ale abych nekončil negativně... WiFi free!!!

PS: Houston, we have a problem! Tince se vrátily teploty a najela na ATB. Doma pomůže Katy, ale já potřebuju někoho z mého okolí, kdo mi koupí a doveze 2-3 velké PET Coca-Cola originál s CUKREM. Je to jediný nápoj, kdy pár doušek udržím v žaludku a díky němu i pár soust každého jídla. Cukr dodá rychlou energii pro nezbytné pohyby. Stačí na recepci na mé jméno a covid oddělení, sestřičky dodají. Pokud se někdo najde, zprávu do messengeru nebo SMS na můj mobil, případně WhatsApp. To proto, aby se tu nesešel vánoční kamion. A taky proto, že na účet převedu okamžitě všechny náklady s tím spojené. Budu vděčný!

Edit: vyřízeno, pomoc je na cestě! Díky.

3. února

Když vám bude někdo tvrdit, že bez kyslíku mozek nemyslí, není to tak docela pravda. Dva tři doušky

poctivě slazené Coca Coly ho nakopnou do obrátek.

Ráno po probuzení jsem páchnul sám sobě a odhodlal se spáchat hygienu. Deset metrů ke sprchám jsem zvládl za dvacet minut. Dalších deset minut jsem hledal plínce.

Vybral jsem největší box a pustil sprchu. Tu vodu jsem vychutnával. Za chvíli se mi za zády svlékal další odvážlivce, když se ozvalo: „Hele, sokolíku, jsem já na pánských nebo ty na dámských?“

„Ani jedno, pěkavko, sprchy jsou společné stejně jako toalety.“

„To se hodí. Naskočím si k Tobě do vagonu, vydrbu tě a pak ty mě!“

Ještě to ani nadořekla a už se nahá tiskla na má rozpálená záda. Byla na dotek měkká a hebká.

A jak to bylo dál?

„Hráli jsme kličkovanou, vždýt to znáš. Kamaráde, já jsem vyhrával. Zárovkou otočíš a bude tma. Víš přeci, jak ta hra končí?“

STOP!

Nic z toho se nestalo. I mě překvapuje, že v této covidové agónii mi napadají motivy pro mou druhou knihu erotických povídek

Asi my, draci, i na smrtelné posteli budeme vzpomínat na příjemné pocity spojené s pářením.

A teď pravda. Do té sprchy jsem se dopotácel. Ale hygiena, usušení a obléknutí, mě dorazila. Cestou jsem zkolaboval, zabloudil, upadl do spáry mezi kachličkami a vyhledal mě až přivolaný služební policejní pes podle mého dechu připomínajícího chrčení chodce z „The Walking Dead“.

Stabilizace mi trvala celý půlden.

Ani mi nevyhubovali a já slíbil, že už to neudělám.

Jediná dobrá zpráva je, že se nehorším. Na ty lepší musím čekat...

Btw, nevíte někdo, proč zrovna mě žádají vlastenci epidemiologa Žita, příznivci SPD a Trikolory o přátelství???

Ukázka inteligence z poslední demonstrace.

První řečník: „Je třeba svrhnout fašistickou vládu a hájit lidská práva a svobody zdravých lidí. Důsledně izolovat pouze rizikové skupiny, hlavně seniory!“

Dav volá sláva!

Druhý řečník: „Je třeba svrhnout fašistickou vládu a hájit lidská práva a svobody našich seniorů. Přestat je držet v koncentračních táborech bez kontaktu s rodinami.“

Dav opět skanduje sláva!

Pokračování příště

Karel Boháček

